

EGLUTĖ

apm

1951

GRUODIS

Nr. 10

1951 GRUODIS Nr. 10

Redaguoja *Pranas Naujokaitis*
Administratorius *Antanas Peldžius - Pell*

Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:
EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:
Pr. Naujokaitis, 59 So. 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.

“EGLUTĖS” LEIDĖJAS, REDAKTORIUS IR ADMINISTRATORIUS NUOSIR-
DŽIAI SVEIKINA VISUS SAVO MIELUOSIUS BENDRADARBIUS IR SKAITYTOJUS,
SULAUKUSIUS KALĖDŲ ŠVENČIŲ, IR LINKI, KAD KRISTAUS GIMIMO PRISI-
MINIMAS NAUJOMIS VILTIMIS UŽDEGTŲ ŠIRDIS IR NUSKAIDRINTŲ SIELAS.

Ar jau užsisakėt “Eglutę” 1952 metams?

Šis “Eglutės” numeris šiais metais yra paskutinis. Kitų metų pir-
masis numeris išeina dar prieš Naujuosius Metus. Jei dar nesate at-
naujinę savo prenumeratos arba esate naujas skaitytojas, tuojau nusiųs-
kite “Eglutės” administratoriui prenumeratos mokestį, nes pavėlavus
gali pritrūkti pirmojo numerio.

Taip pat labai prašome senuosius skolininkus kuoskubiausiai atsi-
lyginti.

Pinigus siųsti: *EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton
68, Mass.*

Viršelis ir iliustracijos — dail. P. Osmolskio

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during
July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication. P. O. Box 22,
Brockton 68, Mass., Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. December 1951, Vol. 2, No. 10.
Subscription: \$3.00 yearly. Outside U. S. A. — \$3.50 yearly. Single copy 30c.

Entered as second-class matter at the post office at Brockton, Mass.

POSTMASTER: PLEASE SEND FORM 3578 P. O. BOX 22, BROCKTON 68, MASS.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Jėzulis ir **NAŠLAITĖLIAI**

LEONARDAS ŽITKEVIČIUS

Bėkit, bėkit, piemenėliai,
Kur banguoja nemunėliai!
Bėkit kloniais mylimais
Ir keleliais tolimais!

Bėkit, bėkit pas Jėzulį,
Į tvartelį, kur jis guli, —
Kur namučiai mylimi
Ir kur miestai tolimi!

Din din din — varpeliai dindi,
Ir žvaigždė Betliejui spindi
Nemunėliams mylimiems
Ir upeliams tolimiems.

“O Jėzuli, prakartėlėj”,
Garsiai gieda našlaitėliai,
“Būk namučiuos mylimuos
Ir keleliuos tolimuos!”

KALĖDŲ MİSLĖ

STASYS DŽIUGAS

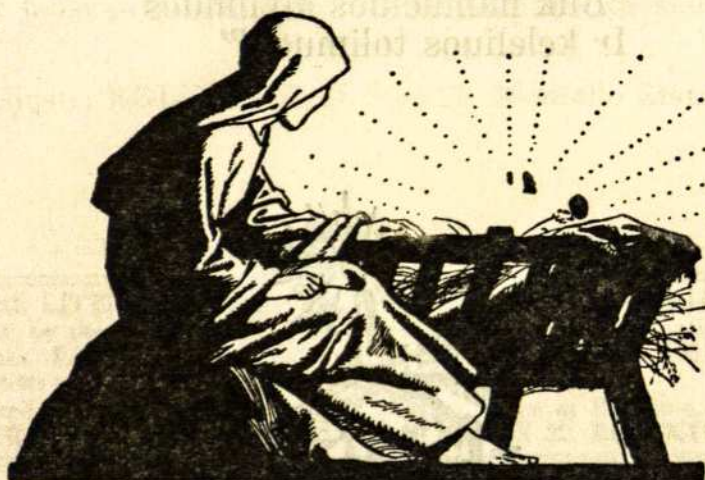
Kas gi žiburiuoja
Naktį uždegta?
Saugo ir globoja
Ją ranka šventa.

Vai kodėl šią naktį
Taip tylu, ramu,
Nors ne mūsų žemė —
Nėr gimtų namų?

Arba kam našlaičius
Vakare vėlai
Pasakoj užmigdė
Dievo angelai?

Ir kodėl sapnuoja
Tūkstančiai vaikų:
Žaisliukus, eglutę
Lietuvos miškų?

Kas užgimęs žemėj
Mūs širdy gyvens,
Žieduose, bitelėj
Ir laše vandens?

KALĖDOS PAS ZUIKUTĮ

V. BENJAMINAS

Tai atsitiko anais geraisiais laikais Lietuvoje.

Buvo Kūčios. Aldytės mamytė visą dieną turėjo labai daug darbo: kepė pyragus, virė mėsas ir šiaip viską tvarkė, kad Kalėdos būtų gražios ir linksmos.

Mažoji Aldytė taip pat padėjo savo mamytei kiek galėdama. Bet ji vis bėgdavo prie lango pasižiūrėti. Lauke snigo. Visi laukai ir medžiai skendo sniege.

Jų sodyba buvo prie pat miško. Mergaitė matė, kaip didžiulės snaigės, lyg koki balti kashniai, krito ant eglaičių šakų. Net linko šakelės nuo sunkaus baltumo.

Pavakarėj nustojo snigti. Besileidžiančios saulutės spinduliai pauksino tą pasakišką baltumą. Net akys raibo nuo spindėjimo.

Aldytė matė zuikutį, kuris, iššokavęs iš miško, atbėgo prie pat jų namų. Jis atsisėdo ant paskutinių kojyčių ir, ištempęs ausis, klausėsi, ar neateina iš kur nors pavojus. Staiga pašoko ir apsisukęs nudūmė į tankumyną. Paskui jį tik sniegai nurūko.

Aldytė su mamyte puošė eglutę ir dar daug visokių darbų dirbo kambaryje.

Kai visi susėdę prie gražiai papuošto Kūčių stalo pavalgė vakarienę ir Aldytė apsidžiaugė gautomis dovanėlėmis, jai mamytė pasakojo, kad šią naktį prieš daugelį šimtų metų tolimam krašte gimė gerasis Dievulis. Jis gimė tvartelyje, tarp gyvulėlių, bet karaliai atėjo jo pagarbinti ir atnešė jam dovanų. Ir dabar ši naktis yra šventa. Net gyvulėliai vidurnaktį kalbasi tarp savęs. Piktasis vilkas tada nedrįsta užpulti kiškučio, ir vanagas pajunta savo širdyje gailėstį dėl dieną sudraskyto paukštelio...

Mamytė bepasakodama nurengė Aldytę ir paguldė ją į minkštą ir švarų patalėlį.

— Ar ir zuikutis švenčia Kalėdas, — paklausė ji mamytę jau migdydamosi.

— O kaip gi, vaikeli, ir jis savo mažutyje namelyje po eglaitę sėdi prie Kūčių stalo.

Aldytė netrukus užmigo.

Gal buvo pats vidurnaktis. Mergaitė staiga pakilo iš savo lovytės. Patylomis apsirengė drabuželiais. Užsivilko šiltą viršutinuką. Galvą apsivyturiavo skarele ir ant pirštų galų pritykino prie durų. Atsargiai jas atsidarė, išėjo į tamsią priemenę. Ten susigrabinėjo duris ir išslinko į lauką. Mėnulio šviesoje baltavo apsnigtos medžių šakos, o sniego paviršius buvo nubarstytas spindinčiais blizgučiais.

Mergaitė žengė per minkštą sniegą taip lengvai, lyg žemės nesiekdama. Zuikučio pėdomis ji slinko pro mažas eglaites ir aukštus medžius vis gilyn ir gilyn į mišką. Jai atrodė, kad kiekvienoje medžio šakelėje kaboją graži žvakutė ir švietė jai kelią. Taip buvo jai gera ir lengva eiti. Ji visai nejautė nei šalčio, nei jokios baimės.

Eglaičių tankumyne mergaitė pamatė šviečiant lyg kokią palapinę. Jos viršuje ties durimis kaboją šviesi žvaigždė ir bėrė į visas šalis spindulius. Sniegas eglaičių šakose spindėjo deimantu ir auksu. Aplinkui sniege buvo pilna zuikučių pėdų. Iš palapinės skambėjo nepaprastai švelni muzika ir plaukė tyli giesmė.

Nedrąsiai ji prasiskleidė palapinės kraštelį ir pamatė ten zuikučius, sėdinčius prie Kūčių stalo. Palapinei krepštelėjus, jie visi pašoko ir, pribėgę prie angos, pamatė mergaitę. Ši truputį išsigando, bet zuikučiai ją tuojau nuramino. Mergaitė suprato jų kalbą. Ją tuojau pasodino prie stalo, apkrauto visokiais pyragaičiais, saldainiais ir kitokiais skanumynais. Visi daiktai ir valgiai čia buvo nepaprasto švarumo ir skaidrumo, lyg permatomi. Pačios palapinės sienos švietė iš kažin kur einančia šviesa ir skleidė tą nuostabiąją muziką ir giesmės garsus.

Geriau įsižiūrėjusi, mergaitė pastebėjo viename palapinės kampe Prakartėlę. Ėdžioje ant šieno gulėjo mažas kūdikėlis. Asilas ir jautis jį šildė savo pūtavimu. Toliau gulėjo avinėliai ir prie ugnies šildėsi piemenys su dideliais šunimis. Keliu ant kupranugarių jojo trys karaliai, apsupti būrio palydovų, vedančių kitus kupranugarius, apkrautus brangiomis dovanomis. Marija ir Juozapas klūpojo prie ėdžios ir džiaugėsi kūdikėliu, kuris šypsojosi ir mosavo rankytėmis.

Aldytė buvo mačiusi Prakartėlę bažnyčioje, bet šičia visi žmonės ir gyvuliai atrodė gyvi.

Taip gera mergaitei buvo pas zuikučius, kad ji visai užsimiršo kur esanti. Kiek ji ten išbuvo ir kaip sugrižo namo, jie nemokėtų pasakyti.

Kai ji pabudo savo lovytėje, saulutės spinduliai jau krito ant kambario grindų. Jos mamytė buvo šventadieniškai apsirengusi, o kiti namiškiai jau seniai buvo išėję į bažnyčią. Buvo Kalėdos.

Ir dabar, po daugelio metų, Aldytė jau užaugusi ir po svetimu dangumi laukdama Kalėdų, atsimena anuos geruosius laikus savo tėvynėje. Ji negalėtų tikrai pasakyti, ar anąsyk buvo toks gražus sapnas, ar tokia nuostabi mamytės pasaka...

KŪČIŲ KELIONĖ

A. VAICIULAITIS

Iš geležinkelio stoties ligi tėviškės namų eiti tebūdavo geros penkios minutės.

Ir per anas Kūčias prieš karą, kaip ir seniau, aš sniego laukais skubėjau į gimtinę pastogę.

Ten laukė savi medžiai, sava pirkia, savi žmonės, — ir kelionė rogėmis.

Ne tik aš ilgėjaus to pasivažinėjimo baltais žiemos laukais. Mažoji sesers duktė taip pat mąstydavo apie įkinkytus arklius, apie varpelio skambėjimą per pievas, dirvas ir sodybas.

Buvo jau pavakarė. Tad ilgai nebuvo ko gaišuoti.

Vos spėjau žengti pirkion ir apsisveikinti, jau ir pasigirdo klausimas:

— Ar nepakinkyti arklius?

Kokia čia begali būti abejonė!

Štai jau arkliai prunkščia, iš tvarto išvesti. Varpelis skamba, kabinamas prie plėškės, ir mažoji Marytė džiaugdamosi vyturiuojas į skaras, kad nesušaltų, žvarbiam vėjui pučiant.

Mudu su mažąja mergyte sėdame į roges ir trukteliu vadeles.

Mama, išėjus pro duris, šaukia:

— Tik apsižiūrėkit, kad kas nors neatsitiktų...

— Gerai, gerai...

— Ir ilgai neužtrukit...

— Gerai...

Mes jau už vartų, baltų laukų platybėse.

Vėjas žarsto sniegą, varpelis giedriai skamba ir skamba — toli skrenda jo tintėjimas.

Žvalgomės aplinkui. Tai senos ir geros vietos, kur kiekvienas medis ir kiekvienas grumstas pažįstamas. Kaimynuose iš kaminų rūksta dūmai, — ir iš visur tartum kvepia šventėmis ir pyragais.

Gražiai bėga arkliai. Jie čion žino kelią, ir jų nė važnyčioti nereikia. Bet mudu su Maryte tuoj pastebim, kad bėroji yra tinginė, ir ji leidžia sarčiui vienam traukti roges.

Sušmigoju botagu, ir abu arkliai lygiai įsikinko į darbą.

— Matai, kokia! — Marytė supeikia kumelę.

Mergaitė rogėse laikosi rimtai ir atsargiai.

— Ar nešalta? — klausiu jos.

— Ne, — atsako mielas mažytės balsas.

— O ką namie veikei per šį laiką?

Dabar prasideda šnekos. Marytė turi daug darbų ir rūpesčių. Ji rengėsi Kalėdoms, puošė eglutę, buvo nuėjusi pas broliuką, — žino-

kite, kad broliukas gyveno savo namuose, pas mamą, gi jina gimė ir užaugo močiutės pastogėj, mano tėviškėj... Anksčiau gi ji buvo susirgusi, kosėjusi ir lovutėje gulėjusi.

Taip besišnekučiuodami, įsukome į vieškelį. Jis jau buvo tuščias, smarkiai nuvažinėtas ir nuslidinėtas.

Reikėjo būti atsargesniam. Stipriai suėmiau vadeles ir pavariau arklius ristele.

— Ana, kurapkos! — sušuko Marytė.

Iš tikrųjų, rugių lauke, sutūpusios ant sniego, jos laukė nakties. Toli laukuose pasirodė naujas žvėrelis: ten striuoksėjo zuikis. Pabėgęs jisai atsisėdo ant paskutinių kojų ir gērėjosi mūsų varpelio skambėjimu, — bent taip mudu su mažąja Maryte nutarēm.

Bet dabar mums reikėjo apsižiūrėti: kelias buvo labai nuvažinėtas, o sniegas — suplaktas ir slidus kaip stiklas. Rogės jau sklendė ir šlitinėjo.

Mergaitė, paraudusi nuo vėjo, prisiglaudė prie manęs.

Pravažiavę kaimo trobeles, kur gyveno darbininkai, mudu nusprendēm grįžti atgalios, nes jau buvo vis slidžiau ir slidžiau.

Kryžkelėje apsisukom. Arkliai, pajutę kelionę į namus, pasidarė eiklesni. Nė neraginami, jie įsivarė ristele.

Čia mus ištiko nelaimė. Rogės nusklendė ir pryšakiu sudavė bėrajai ir sarčiui į kojas. Juodu pašoko ir ėmė smarkiau nešti, vis dažniau ir dažniau daužomi į kojas.

Patraukiau vadžias, bet nieko negelbėjo. Arkliai jau lėkė, kaip pašėlę. Vėjas švilpė pro ausis, ir mes štai palikome užpakaly darbininkų trobeles. Gera dar, kad į kelią nebuvo išbėgęs koks vaikas ar gyvulėlis.

Žiūrėjau, ar priešais kas neatvažiuoja. Bet vieškelis buvo tuščias — nei žmogaus, nei žvėries. Tik pora varnų išgązdintos pakilo ir nuskrido, kvarksėdamos.

Marytė sėdėjo, prisiglaudusi prie manęs ir tylėjo. Gal ji mąstė, kaip šauniai mes važinėjamės, lyg dideli ponai: žirgai lekia, varpelis skamba vis dažniau ir garsiau, ir visi balti laukai stebisi mūsų skriejimu. Jinai neatrodė išsigandusi, o gal tik neišsidavė.

Jau netoliese buvo ir kelio užsisukimas. Aš laužiau galvą, kaip čia duoti vingį, mudviem neišskrintant iš rogių. O jei reikėtų kristi ant žemės, tai kaip išsaugojus mergaitę... Manęs tuščia jo, bet jina, mūsų namų paukštelė ir džiaugsmas, — kad tik ji išliktų nepritrenkta ir nesužalota...

Arkliai roges nešė įnirtę, nesutramdomi.

Ūmai švystelėjo man akyse: ant vieškelio pasirodė juodas žemės sklypas, nupustytas nuo sniegų.

Arklius nutaikiau taip, kad jie užlėktų ant tos plikos žemės. Kai pavažų geležis grybštelėjo grumstus, rogės tik suburzgė, trinktelėjo, — ir dešinio arklio viržiai sutrūko.

Drebėdami ir garus pro nosis šnirpšdami, arkliai sustojo. Jie tikrai buvo įbauginti ir įnirtę, net drebėjo.

Pažvelgiau į Marytę. Ji kūpsojo rogėse be kokio išgąščio. Vargiai ji suprato, kad mūsų kelionė galėjo kitaip baigtis.

Aš nieko nesakiau. Paėmęs už pavadžio, pavedėjau arklius, kol jie atsigavo ir jau nebūkštaudami ėjo.

Paskui sėdau į roges.

— Žiūrėk, Maryte, namuose nieko nesakyk, kad arkliai taip bėgo... — paprašiau mažytės.

Ji sutiko nesakyti.

Namuose niekas nebuvo regėjęs mūsų greito važiavimo. Viržiams gi sutrūkti visados pasitaiko.

Marytė savo žodžio laikėsi ir tylėjo. Bet, matyt, ją graužė koks rūpestis: ji vis stoviniavo vidury aslos, susigalvojusi.

Tik štai vienu sykiu ji atsisuko į močiutę ir priekaištingu balsu prašneko:

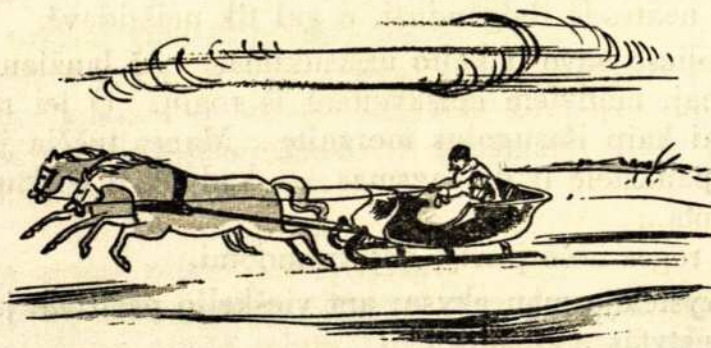
— Bet tie arkliai — kaip pakvailę koki...

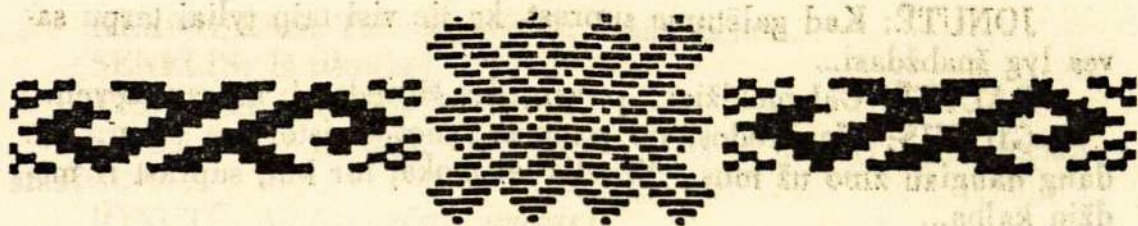
Čia aš jai šūktelėjau, ir mažytė nutilo, nebaigusi savo žodžių.

Nuo to laiko ji ištikimai laikėsi mūsų sutarties, o paskui gal ir pamiršo šį mudviejų nuotykį.

Vargiai ir šiandien kur nors pasaulyje kas bežino apie mudviejų Kūčių kelionę baltais Lietuvos laukais, su varpelio tintėjimu ir įbaugintų arklių lėkimu.

Ateinant Kalėdoms, aš visados prisimenu šį mūsų važiavimą — ir dar daug, daug kitų daiktų, žmonių ir atsitikimų, kurių šiandien nėra ir apie kuriuos ne gando negirdėti.

RAGNYTĖ NAŠLAITĖLĖ

BALE VAIVORYTĖ

Scenos vaizdelis vaikams

Tęsinys

JONUTĖ: O dabar, tur būt, namo eisim... Visai jau naktis... Senelio vis nėra... Aš imu bijoti...

KERNIUKAS: Na, o ko čia gali bijoti?

JONUTĖ: Aš... nežinau...

KERNIUKAS: Mergaitės tai jau nė per plauką kantrybės neturi... Ir bailumas — kaip viendienis ėriukas! Gerai, jūs eikit ir — liksit be nieko... Bet paskui — mums pavydėsit...

DALYTĖ: O, gudruolis... Tai aš irgi neisiu namo...

KERNIUKAS: Einu apsidairyti, kad Senelis greičiau su visu maišu tiesiog pas mus pataikytų... (*Nueina*).

DALYTĖ: Gali pro šalį prakiūtinti — ir mes nepastebėsime.

GILINIS: Pro šalį tai nepraeis... Niekur kitur, kaip tik ščia yra ta gražioji eglė... Tokia tiesi ir iškilminga. Kaip tikra karalienė.

JONUTĖ: Kodėl ji — karalienė?

GILINIS: Matai, tu nežinai visos istorijos apie eglę...

JONUTĖ: Tai papasakok...

GILINIS: Nugi kitąsyk ta Eglė gyveno kaip jauna ir graži moteris. Jūros dugne ji turėjo gintarinius rūmus ir buvo tikra karalienė.

DALYTĖ: O paskui kas atsitiko?

GILINIS: Paskui... atsitiko labai liūdnas dalykas... Netikėtai žuvo jos vyras, ir ji liko našlė. Bet jai ypač gailėjo vaikų, kad jie turės liktis našlaičiais... Kaip ir mūsų Ragnytė... O našlaičiams yra labai sunku gyventi pasaulyje. Tai atsistojo ta Eglė su vaikais ant jūros kranto ir — verkė taip gaudžiai ir taip ilgai, kol jie visi pavirto tyliai ošiančiais ir rasojančiais medžiais... Eglė, ąžuolas, uosis...

DALYTĖ: Tai šitos mažos eglaitės aplinkui čia — vis yra tos Eglės vaikai?

GILINIS: Taip išeina pagal tą seną pasaką...

JONUTĖ: Ir jie visi čia stovėdami liūdi savo žuvusio tėvelio...

GILINIS: Tai taip atrodo...

DALYTĖ: Aš visus medelius mylėsiu ir be reikalo nė vienos šakutės nenulaušiu...

JONUTĖ: Kad galėtume suprast, ką jie visi taip tyliai tarpu savęs lyg šnabždasi...

DALYTĖ: Gal meldžiasi, į žvaigždes žiūrėdami, už savo tėvelį...

GILINIS: Man rodos, jie visokias senovės istorijas seka. Jie daug daugiau žino už mus. Senelis tai moka, tur būt, suprast ir medžių kalbą...

KERNIUKAS: (*Įbėgęs*): Jau... Ateina... Tik gražiai sustokim.

VISI (*Ima šokinėti*): Ateina! Ateina! Dovanas atneša...

DALYTĖ: Tikrai? Tu matei? Kaip jis atrodo?

BUKLYS: Klausk, ar didelį maišą nešasi...

JONUTĖ: Aš jau bijau...

KERNIUKAS: Ohoho! Šarkos snapas! Bijo! Senelis vaikams nieko blogo nedaro...

GILINIS: Geriems tai nieko, o blogus — tai čiumpa už pakarpos...

DALYTĖ: Bet mes visi labai geri esam, ar ne?

GILINIS: Žinoma. Ir Buklys prižadėjo geras būti. Tai niekas Seneliui ir neskųskite... Daug gražiau geruoju tarp savęs susitaikyti...

SENELIS (*įeina, stojasi prie eglės, ta nušvinta*): O, sveikučiai, mano mažučiai ir didučiai, gražučiai, gerieji vaikučiai... Ir iš kur jūs toks diktas pulkelis... Gal paklydot miške? (*šypsos*).

DALYTĖ: Mes jūsų laukiame, Seneli...

SENELIS: Tai ačiū, kad laukiat. Aš vaikučius labai ir labai myliu... Gerus, darbščius, teisingus, linksmus, geros širdies vaikučius...

KERNIUKAS: Tai mes toki ir esam, Seneli.

SENELIS: Iš tikrųjų?

VISI: Tikrai, tikrai, Seneli.

SENELIS: O jei taip, tai sakykit, kuris iš jūsų yra pats geriausias?

JONUTĖ: Aš (*susigęsta, juokas*).

DALYTĖ: Man rodos, pas mus iš visų geriausia tai — Ragnytė.

SENELIS: Ragnytė... Kuri tai iš jūsų? (*ji išeina nedrąsi*). O kodėl ji geriausia, kaip tu manai?

DALYTĖ: Dėl to, kad ji — našlaitė...

RAGNYTĖ: Ne, ne. Visi kiti geresni už mane... Ir Dalytė labai gera, ir Jonutė, ir berniukai visi...

SENELIS: Na, o dabar prisipažinkit, kuris iš jūsų yra pats blogiausias? (*Tyla*).

KERNIUKAS: Tokio pas mus visai nėra, Seneli!

SENELIS: Gerai būtų, jei tai teisybė, ką tu sakai. Pažiūrėk man tiesiai į akis...

DALYTĖ: Nebijok, Kerniuk, juk tu teisybę sakei... Pas mus blogesnių vaikų nėra, visi vis geresni...

SENELIS: Dabar tai tikrai tikiu. Būsi šaunus vyras, kad moki tiesiai į akis žiūrėt... Na, kad jau taip, tai reikės ką nors jieskot iš maišo... Eikškit visi arčiau aplink... Kad jūs toki geri, jog nė skūstis vienas kitą nemokat, tai man labai patinkat... Turiu dovanėlių pajieskoti... (*Išima muzikos dėdele*). Kas šitos labiausiai norėtų...

I VAIKAS: Aš norėčiau, Seneli...

SENELIS: Tai imk ir džiauks! Muzika tai — dieviškas maištas žmogui. Kai tu grosi, tai ne tik savo, bet ir kitų žmonių širdis palinksminsi, varge pradžiuginsi, sielvarte paguosi...

I VAIKAS: Labai ačiū, Seneli. Kaip tik šitokios dovanos aš seniai svajojau. Aš muziką labai mėgstu.

SENELIS (*išima švyturiuką*): Kas šito norėtų?

II VAIKAS: Tai jau gal man šitas būtų...

SENELIS: Matai, kaip jis šviečia tamsoje ir spinduliuoja. Žinok, kad ir žmogui iš pat mažens reikia pratintis būti šviesiu žiburiu, dangišku spinduliu žemės naktį...

II VAIKAS: Ačiū labai, ačiū, Seneli.

SENELIS: Stenkis, vaikuti, visada būti šviesios dvasios, kaip šitas švyturėlis, kad joki pikti darbai tavęs nesuterštų.

II VAIKAS: Stengsiuos, Seneli.

SENELIS (*išima gražų namelį*): Na, o šitas?

III VAIKAS: Tai gal man jį duotumėt, Seneli.

SENELIS: Matau, kad jis tau patinka, vaike. Imk ir saugok, kaip atminimą iš mano mylinčios rankos. Į tą namelį žiūrėdamas, išmok brangint savo namus, savo tėviškės slenkstį. Mylėk savo bro-

lius ir draugus, savo kaimynus. Ir visą savo gyvenimą lik ištikimas tėvų namų pastogei.

III VAIKAS: Stengsiuos būti ištikimas namams ir tėvams. Labai ačiū, Seneli.

SENELIS (*išima lėlę*): Na, dabar mergaitės... Kuriai šita?

I MERGAITĖ: Vaje, kokia graži!

SENELIS: Matau, kad tau ji patinka. Tai imk ją. Ir tu visada būk tokia graži ir miela, kaip šita lėlytė. Kad tavo akys vis būtų linksmos ir geros, kad lūpos vis šypsotųsi ir kad nė viena tamsi mintis nesudarkytų tavo jauno veidelio, mergaite. Kad nė vienas blogas darbas nesuteptų tavo grožio...

I MERGAITĖ: Ačiū, labai ačiū, Seneli. Aš tokios dailios lėlytės dar niekad neturėjau. Stengsiuos ir aš būti tokia švari ir skaisti, kaip ta lėlytė.

SENELIS (*išima vainiką*): O šitą kuriai?

II MERGAITĖ: Aš jo labai norėčiau...

SENELIS (*deda jai ant galvos*): Pasipuošk, mažyte. Mergaitė visada turi būti puiki ir žydinga, kaip tikras žemės papuošalas. Ant galvos vainikas reiškia tavo dvasios garbę ir širdies skaistumą. Pasi-ryšk, mergaite, visada išlikti garbinga ir dora, o tada visi tave garbins ir mylės...

II MERGAITĖ: Ačiū, Seneli. Būsiu dora ir garbinga, prižadu iš visos širdies.

SENELIS (*išima šilko juostelę*): Katrai šita patinka?

III MERGAITĖ: Man patinka...

SENELIS: Tai imk ir susijuosk ja savo liemenį. Džiaukis ja. Kaip švelnus ir grynas yra šis šilkas, tokia švelniai meili turi būti tavo mergaitės širdis. Kiekvienam artimui turi visada pagelbėti, kiekvieną užjausti ir paguosti. Kad niekad nebūtum šiurkšti ir pikta...

III MERGAITĖ: Prižadu, Seneli. Jūsų žodžių niekad neužmiršiu. Labai ačiū, Seneli, už tokią gražią dovanėlę.

SENELIS (*išima laivelį*): Na, o kuriam šitas būtų į akį?

KERNIUKAS: Aš prašyčiau, Seneli.

SENELIS: Gerai, vaike. Imk ir — leisk plaukti tolyn. Ir žmogaus gyvenimas šioje žemėje yra panašus į laivo plūduriavimą atviroje jūroje. Ir todėl tu turi išmokyti vairuoti savo gyvenimą kaip laivą. Turi nuolat budėti, kad nenuklystum nuo tikrojo, gerojo kelio, kad nepaskęstum arba kad audros tavęs nesudaužytų į uolas...

KERNIUKAS: Labai ačiū, Seneli. Aš tikiuosi visada išplaukti į krantą. O audrų aš nė kiek nebijau — ne mergaitė esu...

DALYTĖ: (*jam piktai grūmoja*): Na, na, gudruolis...

SENELIS (*laiko rankoje knygą*): O kas šitokios dovanos norės?

GILINIS: Tai jau aš norėčiau, Seneli...

SENELIS (*varto*): Štai, kiek čia puikių žodžių ir dailių paveikslų sudėta. Jei mylėsi knygą, vaikeli, tai — daugiau ir už mane išmąnysi... Mokslas — tai didžiausia galybė žemėje žmogui.

GILINIS: Ačiū labai. Tai man bus brangiausia dovana. Aš nieko kito taip nenoriu, kaip mokytis ir mokytis.

SENELIS: Na, dar kuris berniukų negavot dovanėlių? (*Buklys prieina, Senelis ilgai žiūri į jį*). Ar tu geras vaikas?

BUKLYS (*visai susigėdęs*): Nežinau, Seneli... Gal ir buvau kada nelabai, tai jau — dabar būsiu geresnis... Tikrai prižadu...

SENELIS: Tai ir gerai. Šiandien dar nė vienas nežinote, kokie užaugsite. Bet todėl svarbiausia, kad visi stengtumėtės vis kasdien būti geresni ir geresni. Imk šituos gražius rėmelius... Kokį paveikslėlį į juos įdėsi, tokia ir tų rėmelių vertė bus. Vaiko amžiuje jūs visi esate kaip gražūs rėmeliai. O niekas nežino iš anksto, į kokio žmogaus paveikslą išaugsite. Tai tu ir rinkis kogražiausią paveikslą savo rėmeliams.

BUKLYS: Stengsiuos, Seneli. Labai ačiū.

SENELIS: O čia dabar štai saldžių pyragėlių maišelis. Kas jo norėtų?

VISI: Jonutė, Jonutė visada labai nori valgyti!

SENELIS: Ar mėgsti pyragėlius, mažyte?

JONUTĖ: Mėgstu...

SENELIS: Ir gerai, kad mėgsti... Imk ir valgyk Dievo dovaną ir džiaukis. Tiktai pati skaniai valgydama, turi vis ir kitų nepamiršti — pasiūlyti alkanesniui. Pavaišinti kitą niekad negailėk. Tai užaugsi gera šeiminkė. Kad tau patinka saldumynai, tai ir kitiems nedaryk kartumų.

JONUTĖ: Labai labai dėkoju, Seneli. Mano puikiausia dovanėlė!

SENELIS (*išima gintaro sagtį*): Kuriai šis tiktų?

DALYTĖ: Aš labai norėčiau. Koks jis skaidrus!

SENELIS: Čia yra tikras gintaras. Tai mūsų Lietuvos, mūsų brangiausios tėvų žemės turtas. Mūsų Baltijos jūros dovana. Laikyk jį kaip Lietuvos grožybių atmintį. Nei auksas neturi tokio skaidrumo. Gintaras — tai ženklas lietuviškos širdies ištikimybės, nesutepto lietuvaits širdies skaistumo...

DALYTĖ: Ačiū, Seneli. Kokia aš laiminga! Tokią brangią dovaną...

SENELIS: Ar jau visi? (*Išėina Ragnytė į priekį*). O dar mūsų našlaitėlė. Tai tu paskutinė likai?

RAGNYTĖ: Aš visada visur paskutinė.

DALYTĖ: Ji labai nedrąsi, Seneli. Bet ji labai gera mergaitė.

SENELIS: Ar tavęs neskriaudžia kiti?

RAGNYTĖ: Aš niekad nesiskundžiu kitais, Seneli.

SENELIS: O ką tu norėtum iš manęs gauti dovanų, mažele?

RAGNYTĖ: Nežinau, Seneli. Tur būt, nieko. Aš nepratus dovanas gauti...

SENELIS: Bet šį kartą aš noriu ir tave apdovanoti, kaip ir kitus visus gerus vaikučius. Kokį norą tu širdyje turėtum, našlaite? Tu gali pati prašyti...

RAGNYTĖ: Nežinau... Mirusios mamytės man vistiek negali sugrąžinti... (*Verkia*).

SENELIS: Žmogaus gyvenimas ir mirtis, vaikeliai, yra tiktai vieno Dievo valioj. Našlaitei, žinoma, sunkiau gyventi. Bet todėl tave visi draugai labiau mylės ir stengsis tau padėti.

DALYTĖ: Mes ją visi labai mylim, Seneli.

SENELIS: Aš čia dar turiu visokių dovanėlių — vaikučių širdelėms pradžiuginti. Ką tau naudingo galėčiau išrinkti? Sakyk, gal naujų gražesnių drabužėlių nori?

RAGNYTĖ: Kad man paprasčiau drabužėliai visada pakankamai gražūs... Puoštis aš nepratusi... Našlaitei — ir nepritiktų... Ačiū, Seneli.

SENELIS: Tai gal skanių valgių esi pasiilgusi?

RAGNYTĖ: O, Seneli! Man ir juodos duonos plutelė yra — kaip skaniausias pyragas! Manęs, ačiū Dievui, niekas neišlepino, ir aš jokių skanumų netrokštu... Ačiū, Seneli. Kai aš valgiams neišpaikinta, tai daug lengviau gyventi pasaulyje...

SENELIS: Na, tai kuo dar aš tave galėčiau pradžiuginti? Gal pinigais tau būtų reikalingas? Gal ką pirktis nori? Aukšinių pinigėlių gerą saują duočiau...

RAGNYTĖ: Labai ačiū, Seneli, bet man visai nereikia aukšinių pinigų. Juk tu žinai, kad gerą širdį ir paguodą daug lengviau surandu be pinigų, Seneli.

SENELIS: Matau, kad aš nebeturiu kuo tave apdovanoti. Tu neturi jokios puikybės nei godumo... Nuostabi mergaitė — kaip angelų seselė žemėje...

RAGNYTĖ: Ačiū už gerą žodį, Seneli. Man tikrai nieko nereikia...

SENELIS: Žinai, ką? Kad tu tokia gerutė, aš tau duosiu pasirinkti iš viso mano dovanėlių sandėlio. Ten yra ne vien žemiškų daiktų, bet ir labai nuostabiai stebuklingų, beveik dangiškų daiktų... Yra tokių puikių dovanėlių, kokių dar nė vienas iš žemės vaikų nėra gavęs...

DALYTĖ: O, Seneli, kur yra tas visų dovanų sandėlis?

SENELIS (*pagraso šypsodamasis*): Tau to nereikia žinoti. Tik — Ragnytei.

RAGNYTĖ: Bet ir aš nežinau, Seneli.

SENELIS (*atsistoja*): Rojus prieangy, prieš dangaus vartus yra

mano dovanėlių klėtys. Didelė meška jas saugo.

RAGNYTĖ: Tai, tur būt, labai toli, ir aš vistiek nerasčiau...

SENELIS: Nebijok! Gera širdis viską lengvai randa, vaikeli. Būtinai ateik, našlaitėle,... Pati geriausia mergaitė — gausi dangišką dovanėlę. Tiesiog iš rojaus sandėlių...

RAGNYTĖ: Kaip aš ten kelią rasiu?

SENELIS: Nesirūpink. Tavo geri darbai tau kelią rodys... Vakare, kai atsiklaupsi vakarinei maldai ir kai sužibės didžioji žvaigždė — tu nė pati nepajusi... O dabar jau aš turiu eiti — dar ir kiti vaikai laukia... Yra ir daugiau gerų vaikučių...

DALYTĖ: Bet mes esame patys geriausi, Seneli, ar tiesa?

SENELIS: Bet ir jūs dar turite darytis, kaip štai šitas berniukas sakė (*rodo į Buklį*) — dar vis kasdien geresni ir geresni... Tai tada kitais metais aš vėl jus aplankysiu...

DALYTĖ: Bet pasakykit, Seneli, kaip mes galim būti dar geresni?

SENELIS: O, labai lengvai. Turite kasdien vis tapti darbštesni, vis geriau mokytis, vis labiau savo draugus mylėti, vis daugiau kitiems gera daryti... Na, o svarbiausia — tėvučių klausyti ir juos mylėti...

RAGNYTĖ: Kad aš neturiu savo tėvučių...

SENELIS: Mažyte, kaip savo tikruosius tėvučius, lygiai taip žmogui privalu mylėti savo tėvynę ir jai būti ištikimam...

BUKLYS: O kas yra tėvynė?

SENELIS: Tai yra labai brangus dalykas, vaikai... Tai yra jūsų tėvų ir senelių per amžius gyventa žemė, laukai ir miškai, sava padangė ir savi mūsiškai kalbantieji žmonės... Ten ne šimtus, o tūkstančius metų mūsų tėvų protėviai gyveno. Kiekviena žemės dulkėlė jų pėdomis ten išvaikščiota, kiekviena velėnėlė jų rankomis išpurenta. Brangi todėl ji mums. Tėvynė — tai antroji mūsų motina, nė kiek nemenkesnė už tikrąją motiną. Tėvas ar mamytė numiršta, o tėvynė — visada gyva ir nuolat laukia mūsų meilės ir rūpesčio. Mūsų darbų ir širdies jai visada reikia...

DALYTĖ: Seneli, ar ščia mūsų tėvynė?

SENELIS: O, vaikeli! Tu esi dar maža ir gerai nežinai... Tu dar nematei savo mielos protėvių šalies, savo brangios, didžių poetų apdainuotos ir istorijoje išgarbintos Lietuvos...

DALYTĖ: Tai pasakyk, Seneli, kur ji yra?

SENELIS: Toli, labai toli nuo čia... Ten, kur rytais saulutė teka... Prie Baltijos jūros, kur skaidrus gintaras plaunasi, kur Nemunas, Šešupė, Dubysa teka srauniai...

DALYTĖ: O ar ji labai graži, ta Lietuva?

SENELIS (*jau eidamas*): Gražumo tai mūsų tėvynė yra mums pati gražiausia iš visų pasaulio kraštų.

BUKLYS: Kad ir šičia gana gražu gyventi. Ar gali būti dar kitur smagiau ir puikiau, kaip šitoje šalyje?

SENELIS: Ar žinai, vaikelį, kad kiekvienam savoji motinėlė yra pati brangiausia, pati mieliausia ir pati gražiausia. Taip ir tėvynė — kiekvienam doram žmogui yra pats mieliausias kraštas. Nes ji, kaip ir motina, žmogui yra vienintelė, nepakeičiama ir nenuperkama... Todėl ji taip mylima...

DALYTĖ: O ar mes kada pamatysime savo Lietuvą?

SENELIS: Tai sunkus klausimas... Bet aš jus užtikrinu, kad jei gu būsite jos labai pasiilgę, niekada jos nepamiršite ir vis nuoširdžiai lauksite tos šventos pasimatymo valandos — tikrai sulauksite... Aš jau senas, o dar tikiuos į Lietuvą sugrįžti...

BUKLYS: Seneli, o jeigu kas tos savo tėvynės nemylės ir ją užmirš — ar tam bene bus blogiau gyventi?

SENELIS (*grasindamas pirštu*): Užmiršti savo tėvynę! Lietuvos nebemylėti! Dieve neduok, vaikelį, tokios baisios išdavystės... Aš jums galiu pasakyti baisią paslaptį: visi, kurie užmirš savo tėvynę, ypač kada ji dabar vargsta svetimų plėšikų kankinama, — tie visi... pavirs žvėrimis ir gyvuliais!

VISI VAIKAI: Gyvuliais! Kaip baisu!

BUKLYS: Kokiais gyvuliais jie pavirs, Seneli?

SENELIS: Visokiais... Vieni pasidarys kaip murklės katės, kur mėgsta tik amžiną snaudulį, šiltą tinginį ir minkštą guolį... Kiti virs bezdžionėmis, kurios vien blizgučius graibsto ir kitus pamėgdžioja... Dar kiti virs vilkais goduoliais, kur nuolat grobia viską ir niekad nesotūs, nuolat išsižioję ką nors praryt.... Ar jūs norėtumėt pasidaryt tokiais žvėrimis, vaikai?

VISI: Ne, ne, Seneli.

DALYTĖ: Aš visai nenoriu būti nei mėgdžionė bezdžionė, nei murklė katė...

KERNIUKAS: O aš goduolis vilkas būti irgi nenoriu...

SENELIS: Tai ir nebūkit... Kol jūs mylėsit savo tėvus, jų žemę, lietuvišką kalbą ir brangiąją Lietuvą, kol nepamiršite jos — nebijokite, netapsite gyvuliais, o būsite garbingi žmonės. Tai tegul kasdien jūsų širdy, ir minty, ir dainoj bus — Lietuva, gražioji Baltijos kranto šalis!

DALYTĖ: Mes jau mokam ir dainą apie Lietuvą, Seneli.

SENELIS: Tai padainuokite. O aš eidamas dar pasiklausysiu...

VISI DAINUOJA: Mes mylim tėvynę,

Šalelę gintarinę,

Ar laimėj, ar varguos —

Mylėsime visados...

I dalies pabaiga

ŠVENTOJI NAKTIS

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Per baltą sniego pūką,
Šviesiais žvaigždžių keliais,
Šventasis Kūdikėlis
Į žemę nusileis.

Nubraukti ašarėlių
Paguodos rast varge,
Į Betliejaus tvartelį
Mes skubam pas Tave.

Gimtinės kančią nešam
Širdelėje mažoj,
Ižiebk saulytę skaisčią
Tėvynėj Lietuvoj.

KALĒDŲ SENELIŲ ŠALIS

ALGIS KALVELIS

Tolimoje šiaurėje, tarp sniegynų ir užšalusių vandenų, stūkso aukštas kalnas, kurio plačioje viršūnėje yra didelė lyguma. Apačioje siaučia sniego pūgos ir kaukia šalti vėjai, bet kalno viršaus jie negali pasiekti. Ten nėra nei šaltos žiemos, nei vasaros karščiai nevargina savo tvankumu, nei paniurusio rudens lietūs neplauja šio krašto laukų. Ten amžinai pučia drungni pavasario vėjai, visados žaliuoja pievos, žydi gėlės ir čiulba giesmininkai paukšteliai. Tik mūsų vasarų metu kelis mėnesius ten visai nenusileidžia nuo dangaus skliauto skaisti saulutė, o kai pas mus ateina žiema, ten saulė visai nepasirodo, bet šiaurės pašvaistė įvairiausiomis spalvomis žėri skaisčiai, kad tos šalies soduose būva taip šviesu, kaip dieną.

Ten teka devynios upės, kurių vanduo toks skaidrus, kad iš tolo matyti, kaip nardo aukso žuvytės ir kaip sniego baltumo akmenėliais išklotas jų dugnas. Devyniuose tyvuliuojančiuose ežeruose, lyg šviesiausiam veidrody, atsispindi dangaus žvaigždės, šiaurės pašvaistės spalvų mirgėjimas, margaspalviai pievų žiedai ir jų pakrantėse palinkę puošniųjų sodų medžiai.

Ant devynių kalvų stovi devynios pilys, kurių gražumui pavydėtų turtingiausi pasaulio karaliai. Jos skęsta sodų žydėjime ir paukščių giesmėse, o aukšti jų bokštai kyla į mėlyną padangę, kuria plaukia gelsvi šilkasparniai debesėliai. Bet nepamatytum ten nei ginkluotos sargybos stovint prie pilies vartų, nerastum nei sunkių spynų su raktais prie ažuolinių durų, nei piemenų, saugojančių elnių plačiaragių ar eikliųjų žirgų kaimes, kurios ganosi plačiose šio krašto pievose.

Tai nuostabioji Kalėdų senelių šalis, į kurią kelio nesurado dar joks nedoras žmogus.

Devyni tūkstančiai Kalėdų senelių gyvena tose pilyse ir ilsisi soduose. Visus metus jie skuba, dirba, ruošia žaisliukus ir visokias dovanėles viso pasaulio vaikučiams. Tik artėjant Kalėdoms, jie kinkosi į dideles roges plačiaragius elnius, greitakojus žirgus ar stipriuosius šunis ir su daugybe dovanėlių leidžiasi į visus pasaulio kraštus. Namuose pasilieka tik vyriausias Kalėdų senelis su keliais savo palydovais. Nutyla tada dirbtuvių mašinos, kuriose per visus metus virė darbas, ištuštėja dideli pilių sandėliai, kuriuose buvo kraujamos pagamintos dovanėlės. Tik kai kurį laiką dar girdėti varpelių skambėjimas, kuris sklinda nuo kelio, kuriuo leidžiasi žemyn nuo kalno prikrautos Kalėdų senelių rogės. Paskui būva tylu, kol vėl sugrįžta iš

ilgų kelionių seneliai ir vėl prasideda gaminimas dovanų kitoms Kalėdoms.

Toje šalyje gyvena ir lietuviškieji Kalėdų seneliai. Iš ten kasmet lietuviukai sulaukia dovanėlių.

Tik dabar ir šiems seneliams atsirado rūpesčių, kurių anksčiau jie neturėjo. Lietuviai išsisklaidė po visą platųjį pasaulį. Kalėdų seneliams reikia aplankyti labai daug kraštų, kad neliktų nė vieno gero lietuviuko neapdovanoto.

Ir į pačią Lietuvą dabar kelias nelaisvas. Piktajam priešui užėmus mūsų tėvynę, Kalėdų seneliai prie Lietuvos sienos buvo suimti, atimtos jų vežtos dovanėlės, o jie patys ištremti į šaltąjį Sibirą ir uždaryti į sunkiųjų darbų stovyklas. Ten būtų jie ir mirę, jei nebūtų atėjusi pagalba.

Kai iš tų kraštų, kurie buvo piktųjų priešų užimti, labai ilgai nesusilaukė į savo šalį sugrįžtant Kalėdų senelių, buvo sušaukta Senelių Šalies vyriausioji taryba, kuri nutarė vykti pražuvėlių ieškoti. Buvo nusiųsti pasiuntiniai pas kitame šiaurės kalne gyvenančią gerą burtininkę. Ji davė seneliams tokius apsiaustus, kurie jo nešiotoją padaro nematomą.

Apsivilkę tais stebuklingais apsiaustais, ieškotojai leidosi į tolimą kelionę. Tik po kelių mėnesių ieškojimo pasiuntiniai surado savo draugus, jau visai suvargusius vienoje Sibiro upės pakrantėje. Paslėpę po savo apsiaustais, juos išgelbėjo ir parsivežė namo.

Dabar kasmet į piktojo priešo pavergtus kraštus Kalėdų seneliai važiuoja pasislėpę tuose paslaptinguose apsiaustuose. Bet gražiosios Kalėdų senelių šalies dovanos pasiekia ir pavergtosios mūsų tėvynės vaikučius.

Puiki ir graži ta Kalėdų senelių šalis. Nei piktumui, nei neteisybei nėra į ją kelio. Iš jos ateina džiaugsmas ir palaima į gerų vaikų širdes.

Laimutės Kalėdinis Sapnas

VINCAS ABRAMIKAS

Laimutė, parėjusi iš mokyklos, pasidėjo savo knygeles ir sąsiuvinius ir išbėgo pasitikti grįžtančių iš darbo tėvelių. Šiandien mergaitė jų labiau laukė negu kitomis dienomis, nes tikėjosi, kad grįždamas tėvelis bus nupirkęs Kalėdų eglutę. Bet ir šiandien jis ėjo be žaliuojančio medelio rankose.

— Jau rytoj Kūčios, o eglutės ir šiandien neparnešėt, — ašarotomis akutėmis priekaištavo Laimutė.

— Nenusimink, Laimute, — ramino ją tėvelis: — rytoj nuvažiuosim abudu į miestą, ir tu galėsi išsirinkti tokią eglutę, kokia tik tau patiks.

Laimutė tuo pažadu labai apsidžiaugė ir, užmiršusi savo susirūpinimą, plodama rankutėmis ir šokinėdama lyg ožkytė, bėgo namo pirma tėvelių.

Vakare ji nuėjo anksčiau gulti, kad rytoj, šventą Kūčių rytą, galėtų laiku atsikelti ir išsiruošti į miestą.

Bet ji dar ilgai negalėjo užmigti. Jos galvutė buvo pilna visokių minčių, kaip linksma bus važiuoti į miestą, kaip ji rinksis pačią gražiausią eglutę, paskui kaip ją puoš, kaip rodys savo draugėms, kaip ateis Kalėdų senelis ir atneš dovanėlių...

Besivaizduodama rytojaus džiaugsmus, ji nė nepajuto, kaip užsimerkė jos akutės ir saldus miegas nunešė ją į sapnų karalystę.

Laimutė sapnuoja, kad jau saulėtas Kūčių rytas. Tėvelis jai duoda pinigų, ir ji viena važiuoja į miestą eglutės pirkti. Eglučių parduotuvėje ji randa daug žmonių: vyrų, moterų, paaugusių berniukų ir mergaičių, bet taip pat yra ten vaikų ir už Laimutę mažesnių. Visi jie varto krūvoje eglutes, ieško gražiausių. Kai kurie jų kojomis lipa ant parvirtusių žalių, lyg rūtos, medelių, o kiti jiems nepatinkamas sviedžia negailestingai į kampą. Laimutei graudu darosi žiūrint į netvarkingai išdraikytas eglutes. Ji galvoja, ką kaltos tos nelabai gražios, kad už jas yra dar gražesnių? Kam jas reikia mėtyti ir kojomis mindžioti?

Laimutė nė nepasijuto, kaip viena į pasienį negailestingai numesta eglutė atsidūrė jos rankose. Jai to medelio taip pagailo, kad ji visai nebenorėjo ieškoti gražesnės.

Užmokėjusi pinigų, mergaitė išėjo iš parduotuvės, užsidėjo eglutę ant pečių ir pėsčia patraukė namų link. Ji bijojo važiuoti autobusu, kad žmonių spūstyje nenulūžtų kartais kuri eglutės šakutė.

— Beširdžiai žmonės, beširdžiai žmonės, — išgirsta Laimutė lyg

iš po žemės einantį tylų balsą. Geriau įsiklausiusi, ji supranta, kad tuos žodžius kalba ant jos pečių nešama eglutė.

— Sakyk, eglutė, kodėl tu taip skundiesi žmonėmis? — paklausė Laimutė.

— Augau savo gimtinės miško pakraštyje tarp daugybės kitų mano sesyčių, tokių pat žalių eglaičių. Grynas ir kvepiantis oras gavinio mano jaunas šakeles. Šiltas vasaros lietutis prausė žaliuosius spyglius. Margieji paukšteliai tūpė į mūsų šakas ir linksmo mus savo giesmelėmis. Nebuvo ten nei dūmų, nei purvo. Tiesa, aš augau pačioje palaukėje, kur dažnai užpuolę šiaurūs vėjai negailestingai lankstė mano šakeles. Dėlto aš užaugau ne tokia graži, kaip kitos užuovėjoj augusios eglaitės. Bet ar aš kalta dėlto?.. Bet atėjo žmogus ir nukirto mane. Atvežęs į miestą, išvertė ant purvinos žemės prie šaligatvio, kur išgulėjau daugiau kaip savaitę. Pagaliau buvau įmesta parduotuvėn, kur visi pirkėjai mane mėtė iš vienos vietos į kitą. Ir tikrai būčiau buvusi išmesta į šiukšlyną praėjus šventėms, jei ne tu, geroji mergaitė, kuri manęs pasigailėjai...

— Nenusimink, mano mieloji eglutė, ir neaimanuok taip skaudžiai, — kalbėjo Laimutė. — Aš mokėsiu tave mylėti. Aš myliu visus medelius. Tave pastatysiu gražiausioje kambario vietoje, papuošiu taip gražiai, kad tu atrodysi kaip tikra karalaitė. Tu spindėsi mano namuose, lyg skaisti saulutė. Po tavimi padėsiu visokių dovanėlių, ir tu atrodysi ne tik puiki, bet ir turtinga. Ateis mano draugės, ir mes šoksime aplink tave, prisimindamos savo tolimą tėvynę, kurios netekome. Tavo žalumas mums primins Lietuvos žaliuosius miškus, gojelius ir giraites, kur dar mažytės eidavom uogauti ir grybauti...

— O kai šventės jau bus praėjusios, — kalbėjo toliau Laimutė, — kai tavo spyggleliai paruduos ir pradės kristi ant grindų, aš tavęs neišmesiu į pašalį šunims trypti, bet sudeginsiu švarioj ugnelėj, kad nė viena tavo šakelė nebūtų į purvą suminta, kad nė vienas spygglelis pašaliuos nesibarstyti...

Saulutės spinduliai, krisdami pro langą, pažadino Laimutę iš miego. Pramerkusi akis, mergaitė suprato, kad tai sapno būta.

SENUTĖS PASAKOS

SONĖ PIPIRAITĖ

VORAS IR SKRUZDĖLĖ

Kartą Aldutė, Vandutė ir Vytukas žaidė “Žiedą”. Ir senutę prisipašė prie žaidimo. Vytukas dalijo, o Aldutė spėjo. Aldutė neįspėjo kur “žiedas žiba”, ir senutė už pabaudą liepė jai atnešti drobės, nei verptos, nei austos. Galvojo, galvojo mergaitė, negali įspėti, kokia tai būtų drobė. Pagaliau senutė liepė už veidrodžio paieškoti. Vaikai ten pamatė didelį voratinklį, kuris ir buvo ta neverpta neausta drobė. Beimdama “drobę”, Aldutė išbaidė vorą.

— Oi, oi, oi, koks voras! Su kokia didele kupra! — sušuko Vytukas.

— Kitą kartą voras neturėjo kupros, buvo dailus, kaip ir kiti vabalėliai, — tarė senutė, — bet gavo kuprą už tai, kad buvo skundeklis.

— Senute, papasakok, kaip tai atsitiko, — ėmė prašyti vaikai.

— O buvo taip, — pradėjo senutė. — Kartą piemeniukai ganė miške bandą. Išalkę pasiėmė iš lauknešėlių po duonos abrakėlį užkąsti. Bevalgant vienas trupinėlis ir nutrupėjo žemėn. Voras, aplink po medžius besikarstydamas, pamatė žemėje duoną ir kabarai pakilo savo voratinkliu į dangų pas Dievą. Užsikabarėjęs į dangų, padėjo tą trupinį Viešpačiui po kojomis ir ėmė skusti piemenis:

“Ve, žiūrėk, Dieve, kaip piemenys tavo duotąją duonelę mėjo. Pilna žemė didžiausių gabalų prilaidyta. Vos galo negavau, bevilkdamas į dangų”. Skundžia voras, net susiriesdamas. Piktas, mat, buvo, kad piemeniukai, po krūmus paskui karves besekiodami, kartais jo tinklus sudraskydavo.

Tuo tarpu ir skruzdėlė netoliese bėgiojo. Pamačiusi, kad voras nulėkė su trupiniu į dangų, ėmė jį vytis. Vijosi, vijosi, ir taip skubėjo, kad bebėgdama net pusiau pertrūko. Nubėgusi į dangų, jau rado vorą beskundžiantį. Tuojau iš naujo persakė Viešpačiui Dievui, kad neklausytų, kad piemens tiktai tą vieną mažą trupinėlį išmetę netyčia, kad voras perdedas. Išgirdęs tai, Dievas labai supyko ant voro už melavimą ir trenkė jam kumščiu į nugarą, kad tam net kupra išsko. Ir nuo to laiko visi vorai yra su kupromis. O piemeniukams Dievas tarė:

“Skruzdėlė jus išgelbėjo; dėl jūsų labo bėgdama net patrūko. Todėl būkite jai dėkingi ir nedraskykite skruzdėlynų”.

Vaikams ta pasaka labai patiko. Tuojau išbėgo į kiemą pasižiūrėti tos skruzdėlės - pertrūkėlės. Ir pasakos apie vorą nepamiršo. Vaikai, taip mažieji, taip ir didesnieji, dažnai dėl menkniekio skundžia vienas kitą mamai, tuo, dažnai ją jaudindami ir širdį užgaudami. Jeigu toks skundeklis pasitaikydavo tarpe mūsų vaikų, tuoj kitas jį sugėdindavo:

— Ar jau ir tu leki, kaip tas voras, su trupiniu pas mamą?

KALĖDINĖ VAIKŲ DAINA

Ir atvažiuoja šventos Kalėdos
Lė-liū Kalėda, Kalėda.

Geležų ratais, diržų botagais
Lė-liū Kalėda, Kalėda.

Mano brolelis bažnyčion jojo
Lė-liū Kalėda, Kalėda.

Bažnyčion jojo, ledus kapojo
Lė-liū Kalėda, Kalėda.

Ledus kapojo, žirgelį girdė
Lė-liū Kalėda, Kalėda.

Padainavo VIKTORIJA ŽAREIKIENĖ, 74 m., Dusmenys

Užrašė JUOZAS BŪGA

PO TĖVYNĖS DANGUMI

VENTĖS RAGAS

A. BENDORIUS

Pasižiūrėkite į Užmario žemėlapij "Eglutės" 7-ame numeryje, ir pamatysite, kad ne tik karvė, avinas ar ožka turi ragus, bet ir žemė yra raguota. Tame žemėlapyje jūs, vesdami akimis nuo Pervalkos į dešinę per Kuršmares, pataikysite į Ventės Ragą — žemės iškyšulį prieš Nemuno žiotis, iš trijų pusių plaunamą Kuršmarių bangų. Tai vienintelis Lietuvos pusiasalis, jeigu pusiasaliu nelaikysime paties Užmario ir kai kuriuose ežeruose esančių mažesnių ragų.

Ventės Ragas yra labai įdomi vieta. Nuo jo matyti Užmario smėlynų kalnai, aplink iš trijų pusių tyvuliuoja marios, o rytuose įžiūrimos Nemuno šakos Atmatos žiotys. Rago smaigalys užsibaigia kalneliu, ant kurio stovi mūrinis marių švyturys. Jo sargu ilgus metus buvo augalotas pamarietis Pozingis. Šis milžiniško augmens vyras ne tik švyturį prižiūrėdavo, kad jis laivams kelią rodytų, bet ir šparagus gražiai užaugindavo savo smėlingame darže, ir praskrendančius žiemoti paukščius žieduodavo.

Iš šiaurės atskridę prieš vakarą paukščiai Ventės Rago tupia nakvoti. Ir jie nė nepajunta, kaip pakliūva į didžiojo Pozingio ir nemažesnio jo sūnaus ištiestus tinklus. Paukšteliai atsargiai iškrapštomi iš tinklų, apžieduojami ir vėl paleidžiami toliau skristi į pietų kraštus. Pozingis buvo vienintelis Lietuvoje nuolatinis paukščių žieduotojas. O jis tuos paukštelius mylėjo, daugybę jų vardų žinojo ir jų gyvenimo papročius pažino.

Tarp Ventės Rago ir Atmatos žiočių yra Kuršmarių įlanka, vardu Knaupė. Dar kiek toliau į rytus telkšo kita sekli, nendrėmis apaugusi marių įlanka, vadinama Krokų Lanka. Tarp Knaupės ir Krokų Lankos į marias įteka didžiausia ir gražiausia Žemaitijos upė Minija. Jos žiotys yra prie pat Atmatos žiočių. Prie Krokų Lankos yra didžiulis durpynas, vadinamoji Augstumalo pelkė, kurios vidurinė dalis yra aukščiau iškilus už pakraščius. Šiauriniu jos pakraščiu teka Minijos intakas Tenenys.

Ventės Ragas kliudo sielius plukdyti iš Nemuno Kuršmarėmis į Klaipėdą. Kai pučia vakarų vėjas (o jis labai dažnas svečias), tai marių bangos sielius priplaka prie Ventės Rago akmeningų krantų ir juos suardo. Dėl to vėjuotu metu sieliai plukdomi iš Nemuno žiočių į Minijos žiotis, toliau ta upe iki Viliaus perkaso ir juo iki Klaipėdos.

Padavimai sako, kad priešais Ventės Ragą Kuršmarėse buvusi sala, kurioje stovėjusi galinga pilis ir saugojusi Nemuno žiotis. Gal būt, kad tokia pilis yra buvusi pačiame Ventės Rago. Ten dabar yra tik mažas kaimelis. Dar netoli yra Blažiai, Savėnai, Stepankuriai ir Šaukėnai, o už šių kaimų — žymiausia šios apylinkės vietovė — Kintai. Prie Kintų yra puikus pamario pušynas. Prie šio miško prieina didelė Švancelės pelkė, kurioje knibždėte knibžta gyvačių. Kartą keliaudami su Klaipėdos Vytauto D. gimnazijos mokiniais, tos pelkės pakraštyje užtikome vaiką, pagaikščiu mušantį didelę gyvatę. Paklausiau, ar jis tokiu trumpu pagaliu nebijo mušti tokį mirtinai pavojingą šliužą. Jis visai ramiai atsakė nebijęs: jau šiandien nudobęs aštuonias gyvates. Tai pasakęs, jis numetė šalin pagalį ir plika ranka nutvėrė gyvatę už sprando ir pakėlė. Nors gyvatė jau ir atrodė pusgyvė, bet vaiko paimta atgijo ir apšivyniojusi aplink jo ranką stengėsi ištrūkti. Mes išsigandę sprukome į visas šalis. Net drąsuoliai, kurie šiaip išdrįsdavo šokti per gilų griovį ar paerzinti pririštą piktą šunį, dabar kūrė toli ir tik už kelių dešimčių žingsnių sustojo ir išpūstomis akimis žiūrėjo į vaiko ir šliužo kovą. Išsigandusios mergaitės pradėjo cypiti ir verkti. Jeigu pasiseks gyvatei išlaisvinti savo galvą, ji kirs berniukui mirtiną smūgį. O geriausiu atveju jo laukia nepaprastai skausminga liga. Bet berniukas neišsigando. Jis sušuko, kad duotume peilį. Padaviau jam suomišką peilį, o jis ranką su apšivyniojusia gyvate prispaudė prie žemės, o antrąja peilio smaigalį suvarė į gyvatės pakaušį...

Rudenį pro Ventės Ragą, kartu su kitais paukščiais, praskrenda ir daugybė gandrų. Pavasarį, grįžę iš Pietų Afrikos, daugelis jų pasilieka Ventės Rago apylinkėse. Ten pievose vaikštinėja daugybė tų raudonkojų, o ant ūkininkų stogų jie krauna savo lizdus. Viename ūkyje, atsimenu, suskaičiau net devynis gandrų lizdus.

Tokià buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIZIŪNAS

DIDŽIŲJŲ VALDOVŲ LIETUVA

1. Karalius Mindaugas — Lietuvos vienytojas

Mindaugo vainikavimasis karaliumi

Tęsinys

Kas vyko tuo metu Lietuvoje? Čia ir toliau prieš Mindaugą tebesišiausė senieji jo priešai. Livonijos magistras Andrius, grįždamas atgal į Rygą, pažadėjo Mindaugui pagalbą. Tikrai, ordino kariuomenės dalinys buvo atsiųstas į Lietuvą ir padėjo Mindaugui nugalėti Žemaičių kunigaikštį Vykintą. Mūšyje ties Tverais jis žuvo, o jo bendrininkai, Tautvilas su Erdvilu, pabėgo iš Lietuvos. Mindaugas atsikvėpė, nugalėjęs stipriausius savo priešus iš savųjų tarpo. Liko dar jam priešingų tik smulkesnių kunigaikščių ir bajorų, bet jie bijojo Mindaugo ir, tarp savęs nesutardami, jam kenkti negalėjo.

Sunku buvo ir visai lietuvių tautai suprasti Mindaugą. Čia jis tik neseniai narsiai kovojo su piktais atėjūnais iš vakarų, čia pat jis vėl susibičiuliavo su jais ir net jų tikėjimą priėmė, savojo tikėjimo išsižadėdamas. Dar blogiau: jis, tramdydamas neklaužadas sukilėlius, pasikvietė talkon vokiečius. Todėl daugeliui anų laikų lietuvių jų valdovo žygiai buvo nesuprantami ir įtartini.

Popiežius Mindaugo pasiuntinius priėmė su dideliu džiaugsmu. 1251 metų vidurvasarį iškilmingame priėmime popiežius pasirašė laišką Mindaugui. Tame laiške popiežius sakė: “Su džiaugsmu mes išgirdome, kad Dievas tave apšvietė. Todėl mes imame į švento Petro globą tave ir tavo valstybę, atiduodami tau visas žemes, kurias tu valdai arba dar valdysi”.

Pasiuntiniai, prašydami popiežių Mindaugui karališkos karūnos, prašė taip pat įkurti jo valstybėje ir atskirą vyskupystę bei paskirti jai vyskupą. Popiežius sutiko.

Pasiuntiniai atgal į Lietuvą sugrįžo pro Rygą. Praėjo dar pora metų, kol buvo pasirengta Mindaugo vainikavimui karaliumi. 1253

metų rudenį išsirengė iš Rygos į Lietuvą didelis būrys svečių, kurių tarpe buvo ne tik tas pats magistras Andrius Štirlandas, bet ir du vyskupai, keliolika kunigų bei vienuolių, taip pat nemaža riterių ir karių. Jie vežėsi su savim ir karališką karūną Mindaugui.

Iškilmingas Mindaugo vainikavimas įvyko jo pilyje pastatytoje bažnyčioje. Čia, po iškilmingų pamaldų, vokietis Kulmo vyskupas Henrikas uždėjo Mindaugui ant galvos karaliaus karūną ir paskelbė jį Lietuvos karaliumi. Taip pat buvo pagerbta ir jo žmona, karalienė Morta. Buvo perskaitytas popiežiaus laiškas, kuriuo Mindaugui suteikiama teisė ateityje vainikuoti kurį jo sūnų Lietuvos karaliumi.

Mindaugo karūnavimas karaliumi

R. Kalpoko paveikslas... „Ateities“ klišė

Lietuvos vyskupystės įkūrimas. Tais pačiais metais Mindaugas įsteigė ir pirmąją Lietuvos vyskupystę, skirdamas vyskupui turtus dvarais įvairiose Lietuvos vietose, daugiausia Žemaičiuose. Pirmuoju Lietuvos vyskupu buvo paskirtas ordino kunigas *Kristijonas*, kuris prieš porą metų krikštijo Mindaugą ir geriau pažino lietuvių tautą. Rygos arkivyskupas buvo priėmęs naujojo vyskupo priesaiką savo vardu. Tatai reiškė, kad Lietuvos vyskupas turėjo klausyti Rygos arkivyskupo. Mindaugas suprato, kad Lietuvos vyskupas, negalėdamas tiesiai susirašinėti su popiežiumi ir klausydamas Rygoje gyvenančio savo viršininko, bus daugiau priklausomas nuo vokiečių negu nuo popiežiaus. Todėl Mindaugas pasiskundė popiežiui ir prašė atitaisyti vyskupo priesaiką. Popiežius įsakė Kristijonui prisiėkti antrą kartą

ir jau paties popiežiaus klausyti. Tuo būdu karalius Mindaugas įsteigė pirmąją nepriklausomą Lietuvos vyskupiją.

Vyskupas Kristijonas apsigyveno Žemaičių krašte. Tačiau ten jam buvo labai nesaugu. Žemaičiai labiau negu kiti lietuviai nekenė vokiečių, ir vyskupas prašė ordino globos. Ordinas atsiuntė kelis riterius su karių būriu. Už apsaugą Livonijos ordinas išsiderėjo iš vyskupo sau šiek tiek žemių, Mindaugo dovanotų vyskupui. Tuo būdu vyskupas Kristijonas, būdamas nepriklausomas nuo vokiečio Rygos arkivyskupo, susirišo su Livonijos ordinu. Mindaugas tai matė, bet tuo tarpu tylėjo, nes turėjo nemaža kitų rūpesčių.

KALĖDINĖ LOPŠINĖ

K. OSTRAUSKAS

Mik, sūneli,
liū-lia-liū —
užsikloki pūkeliu —
sniegenėlė snapeliu
tau pabers saldžių sapnų.

Po sumigusiu sniegu
skamba tyru sidabru
tau lopšinė varpeliu —
mik, sūneli,
liū-lia-liū.

GIMTOSIOS *šalies* PASAKOS

JONUKAS, KATINIUKAS IR AUKSO OBUOLIUKAS

Užrašė BIRUTĖ JASUTYTĖ, Worcester

Viename Lietuvos kaime gyveno dvi seserys su mažu broliuku, Jonuku. Būdamos našlaitės, turėjo užsidirbti sau ir Jonukui duoną. Kiekvieną rytą jos eidavo prie upelio skalbinių skalbti. Jonuką palikdavo kieme žaidžiantį su katinėliu ir auksiniu obuoliu. Jonukas paridendavo obuolį, o katiniukas nubėgdavo jo atnešti. Taip jie žaidavo iki vakaro.

Prie netoliese stūksančio miško gyveno senė, kurią visi sakė ragana esant. Ji dažnai eidavo į kaimelį ir matydavo Jonuką linksmai žaidžiantį.

Vieną dieną Jonukas žaisdamas pavargo ir užsnūdo ant žolės. Tuo tarpu pro šalį ėjo ragana. Apsidairiusi, kad niekas nematyty, įslinko į kiemą, įsupo Jonuką, katiniuką ir aukso obuolį į didžiulę skarą ir nuskubėjo miško link.

Grįžusios iš darbo seserys neberado Jonuko ir labai nusiminė. Išieškojo visą kiemą, išklausinėjo kaimynus, bet niekur nerado Jonuko. Tada seserys nusprendė, kad ragana bus jį pavogus.

Kitą rytą, dar saulei neužtekėjus, vyresnioji sesuo, Onytė, išėjo Jonuko ieškoti. Eidama pamatė karvę, pakelėje besiganančią. Kai priėjo arčiau, karvė ir sako žmogaus balsu:

— Mergele jaunoji, išmelžk mane.

— Neturiu laiko, einu broliuko ieškoti, — atsakė Onytė ir nuskubėjo savo keliu.

Eina, eina ir žiūri — obelis prie kelio stovi. O šakos linksta nuo vaisių, rodos, tuoj ims ir nuluš. Obelis ir sako:

— Mergele geroji, nupurtyk mane, linkstu po našta.

— Labai skubu, kitą kartą, — sušuko praeidama Onytė.

Beeidama toliau, priėjo vyšnią. Ta iš tolo Onytę šaukia:

— Mergyte mieloji, nuskink mano vaisius. Lūžta šakos nuo sunkumo.

— Neturiu laiko, einu broliuko ieškoti, — atsakė Onytė ir nuėjo.

Saulutė jau buvo aukštai pakilusi, kai Onytė pasiekė raganos trobelę. Jonukas sėdėjo prie durų ir žaidė. Onytė užsitraukė skare-

lę ant akių, kad broliukas jos nepažintų, ir įėjo į vidų. Ragana sėdėjo prie krosnies ir virė kažkokias žoles, o ant jos kupros tupėjo juodas katinas.

— Ieškau darbo, gal reikia tarnaitės, — tarė pasisveikinus Onytė.

— Jei moki duoną įmaišyti ir iškepti, tai gali likti, — tarė ragana.

Onytė įmaišė duoną, iškūreno krosnį ir sutvarkė trobą. Tada ragana jai sako:

— Paieškok man galvą.

Beieškant galvą, ragana užsnūdo. Onytė pasiėmus Jonuką, katinuką ir aukso obuolį, išbėgo. Po kiek laiko atsibudo ragana ir, neradus vaikų, suprato, kad jie pabėgo. Uostinėdama kelią, pradėjo juos vytis. Onytė su našta negalėjo greitai bėgti, ir ragana pavijo. Primušus ją paleido, o Jonuką nusinešė su savim. Verkdama Onytė parėjo namo ir viską papasakojo sesutei.

Kitą rytą jaunesnioji sesuo, Marytė, išėjo broliuko ieškoti. Su savim ji pasiėmė kibirą ir didelę priejuostę. Eidama tuo pačiu keliu, priėjo karvę. Ta prašo, kad ją išmelžtų. Marytė išmelžė karvę ir eina toliau dainuodama ir pieną gerdama.

Priėjo obelį, ir ta prašo, kad nupurtytų ją. Marytė nupurtė, prisidėjo obuolių į priejuostę ir valgo eidama.

Po kiek laiko priėjo vyšnią, ir ta prašo, kad nuskintų ją. Priskynus vyšnių, Marytė eina toliau.

Nuėjus pas raganą, pristojo tarnaitė ir, įmaišius duoną, pradėjo galvą ieškoti. Kai tik ragana užmigo, Marytė paėmus duonos raugo užlipdė jai akis. Juodajam katinui atpiovė lašinių, įpylė pieno į dubenėlį ir pasiėmus Jonuką išbėgo.

Ragana atsibudus nieko nemato. Šaukia katiną, kad atkrapštytų jai akis, bet tas valgo lašinius ir nė nemano eiti pas raganą. Po kiek laiko ji vėl šaukia katiną, bet tas dar laka pieną. Paėdęs ir nusiprausęs, atkrapštė raganai akis, ir ta išsivijo Marytę.

Marytė bėga, skubinas, bet girdi, kad žemė dreba — ragana vejasi. Pribėgus vyšnią, Marytė šaukia:

— Vyšnele, aš tau padėjau, tu man padėk. Gelbėk nuo raganos.

Kai tik ragana pribėgo, vyšnia pradėjo kapoti ją savo šakomis. Kol ragana atsigavo, Marytė nubėgo iki obels ir sako:

— Obelėle, gelbėk mane, ragana vejasi.

Kai ragana bėgo pro šalį, obelis pradėjo mušti ją savo šakomis. Subraižyta ir sumušta ragana vejasi toliau. Marytė, pribėjusi karvę, sako:

— Karvyte stačiarage, gelbėk mane, ragana vejasi.

Kai tik ragana bėgo pro šalį, karvė pasmeigė ją ant ragų ir gerai pakratė, kad tik smalos bala liko. Marytė su Jonuku laimingai parbėgo namo ir dar ilgai, ilgai gyveno.

Į ŠAKIUS

JONAS MINELGA

Ant lazdutės kius-kius-kius,
Joja Algis į Šakius.
Nešas maišą ant pečių:
Pirks riestainių kvepiančių.

Bėga žirgas lapatai,
Jau prajoti Sintautai.
Trykšta džiaugsmas iš akių, —
Šimtas žingsnių lig Šakių.

Švilpia vėjas fi-fi-fi,
Algis pykdamas bara jį:
— Jei supykinsi mane,
Bus tau riesta kamine.

Kvarkia varnos pakeliais,
Algis žirgo nepaleis:
Nematyta niekados —
Joja vyras ant lazdos.

Traukia Algis ai-dai-da
Mano žirgas ne lazda.
Net nešeręs šieneliu,
Šimtą mylių jot galiu.

Patikėsite, ar ne?
Tai įvyko ne sapne.
Netikėtai lazda trokšt,
Algis žemėn keberiokšt.

Čia ir baigias ši daina...
Algio nosis purvina,
Skrenda žvaigždės iš akių, —
Be riestainių iš Šakių.

1951 METŲ "EGLUTĖS" TURINYS

Eilėraščiai

<i>B. K. Audronė, Aitvaras</i>	4	108
<i>J. Baltrušaitis, Nemunas</i>	9	278
<i>A. Baronas, Vytukas kine</i>	3	92
" Dainelė	4	120
<i>St. Dziugas, Sapnuoju gimtinę</i>	1	7
" Aš žiemužės nebijau	1	16
" Tėviškei	2	34
" Laukiu saulutės	2	59
" Žiema	2	59
" Lenktynės	2	61
" Kristus kėlės	3	66
" Kiškis neša dovanų	3	71
" Maži karaliai	4	105
" Kiškučio vardinės	5	105
" Gegutė	5	156
" Debesėliams	6	162
" Draugai	6	173
" Čia nerimsta širdis	7	206
" Kalėdų mįslė	10	290
<i>Z. Gavelis, Penkeri meteliai</i>	1	6
" Šuo, katė ir pelės	1	20
" Gėlės mamytei	5	—
" Pavasaris Lietuvos laukuos	5	138
" Du ožiukai	6	171
" Tėviškės namelis	6	181
" Mūsų mokykla	7	216
" Ruduo Lietuvoje	9	477
<i>K. Grigaitytė, Pavasarėlis</i>	4	102
" Juliaus nuotykis	4	118
" "Šventoji naktis"	10	305
<i>V. Jonikas, Vytukas bus lietuviukas</i>	2	45
" Algimantas pulko muzikantas	2	50
" Dainiukas tremtinių-	2	51
" kas Žiema Lietuvoje	2	61
" Kiškučiai ir margu-	3	66
" čiai Kastytis mėgsta	3	93
" mąstyti Roželė taiso darželį	4	115
" Tautos istorija	6	161
" Gražina pievos balerina	6	169
" Mano jėgos tėvynei	7	193
<i>D. Lipčiūtė, Našlaitėlė</i>	5	133
" Myliu aš mamytę	5	134
" Biteles	6	163
" Sugautas paukščiuk-	7	205
" kas Mano vargai	8	252
<i>Maironis, Pavasaris</i>	5	139
<i>D. Mickutė-Mitkienė, Tik Dievu-</i>	6	177
<i>lis žino</i>		

<i>J. Minelga, Žiemužei</i>	1	16
" Velykų rytą	3	65
" Algio draugai	4	120
" Į Šakius	10	319
<i>V. Narimantas, Pasiilgau linelių</i>	7	196
<i>V. Nemunėlis, Šuldu - buldu</i>	1	11
" Plunksna ir pieštukas	1	29
" Lietuvos vaikai	2	33
" Zuikis puikis	3	68
" Pumpurėliai	4	99
<i>K. Ostrauskas, Du dudučiai</i>	9	274
" Kalėdų lopšinė	10	316
<i>J. Rimšauskas, Kiškių margučiai</i>	3	77
" Pas upelį	4	111
<i>J. Rūtenis, Pavasaris atėjo</i>	4	98
" Dobilėliai	6	162
" Bus laisva tėviškėlė	7	216
<i>G. Tulauskaitė, Rainiukas</i>	1	15
" Neilgai	2	41
" Lopšinė	2	51
" Šeima	3	87
" Dangaus žaisleliai	8	252
<i>Pr. Vaičaitis, Yra šalis...</i>	8	225
<i>A. Vaičiulaitis, Žvirblis</i>	1	21
<i>L. Žitkevičius, Miegok saldžiai</i>	1	1
" Tėvynei	2	41
" Žiburėliai	2	50
" Daina apie šluotą	9	281
" Jėzulis ir našlaitėliai	10	289
..... Kalėdinė vaikų daina	10	311

Pasakos ir apyskaitės

<i>V. Abramikas, Laimutės kalėdinis sapnas</i>	10	308
<i>A. Baronas, Trys bičiuliai</i>	4	103
" Jonuko Sekminės	5	135
<i>V. Benjaminas, Kiškučių dovanos</i>	3	67
" Kalėdos pas zuikutį	10	291
<i>P. Dzūkė, Degloji kiaulytė</i>	6	170
<i>J. Gailius, Bezdžionė ir meškutis</i>	1	3
" Rainasis katinėlis	2	53
<i>A. Giedrius, Lėktuvas iš pasakų krašto</i>	4	109
" Artojas ir verpėja	6	187
" Du broliai ir nelaimė	7	217
" Nuostabi medžioklė	8	255
<i>St. Yla, Kurmis</i>	1	18
" Mūsų gaidys	4	100
<i>J. Jankus, Kelionė į dangų</i>	1	9
" Ko eigulis nežinojo	3	72
<i>P. Jurkus, Lakštingalos giesmė</i>	5	130
<i>A. Kalvelis, Vytukas ir voverytės</i>	1	22
" Savanorio sodyba	2	36
" Pempės	3	69
" Kalėdų Senelių šalis	10	306
<i>V. Pietaris, Katinėlis lapę baudžia</i>	5	145

<i>S. Pipiraitė</i> , Upelio pasaka (eilemis)	8	231
" Senutės pasakos	8	241
" Varna ir vėžys	9	275
" Voras ir skruzdėlė	10	310
<i>M. Ramūnienė</i> , Iš Aliutės dieno-raščio	5, 6	140, 175
<i>Vyt. Tamulaitis</i> , Svirplio muzikanto kelionės	6, 7, 8, 9	164, 202, 235, 271....
<i>M. Valančius</i> , Guvus Vincelis	7	197
.....Jonukas ir Elenytė	1	14
.....Jonukas, katiniukas ir aukso obuoliukas	10	317

Vaidinimai

<i>J. Kuzmickis</i> , Mažasis didvyris	1, 2, 3, 3, 52, 80
<i>B. Vaivorytė</i> , Ragnytė našlaitėlė	9, 10, 262, 297

Straipsniai - straipsneliai

<i>A. Bendorius</i> , Dusia	1	27
" Puntukas	2	56
" Stelmužės ažuolas	3	85
" Lietuvos miškų gražuoliai	5	150
" Sklandymas Lietuvos pajūryje	6	178
" Kuršų užmaris	7	207
" Žieduoti paukščiai	8	243
" Ten, kur Nemunas baigiasi	9	279
" Ventės Ragas	10	
<i>V. Čižiūnas</i> , Kunigaikščio pilyje	1, 3	24, 83
" Kryžiuočiai	3, 4, 5, 6	89, 116, 152, 182
" Mindaugas Lietuvos vienytojas	7, 8, 9, 10	211, 245, 282,....
<i>D. Č.</i> , Kelionė aplink Lietuvą (žaidimas)	2	46
<i>V. Drugys</i> , Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia	2	42
<i>P. Jurkus</i> , Piemenėlių vyskupas	8	250
<i>J. Juozukas</i> , Vaikų popiežius	8	228
<i>J. Lingis</i> , Mūsų artimieji bičiuliai (šuo), (arklys)	9	284
<i>J. Mašiotas</i> , Skaičių mokslo įdomybės	5	160
<i>P. Naujokaitis</i> , Gyvasis Motiejus		
.....Valančius	7	194
.....Vytė Nemunėlis	1	30
.....Grażina Tulauskaitė	3	94
.....Aloyzas Baronas	4	125
.....Pranas Vaičaitis	8	227
.....Lietuvos kariuomenė	9	257
.....Vilnius — Lietuvos sostinė	9	261
.....I naujuosius metus	1	---
.....Tauta ir laisvė	2	---
.....Aleliuja	3	---
.....Pavasaris ir mes	4	---
.....Baisusis birželis	6	---
.....Mokslo metus pradant	7	---

.....700 metų sukaktis	8	---
.....Mirusiųjų pagerbimas	9	---
MOKYKLOS IR MES	1, 2, 3, 4, 7, 32, 62, 96, 126, 222	
ATŽALĖLĖS	4, 5, 6, 7, 8, 9, 121, 157, 189, 219, 253, 287	
KNYGŲ LENTYNA	3, 4	95, 126
MISLĖS	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 87, 118, 159, 188, 221, 286	

NR. 9 MİSLIŲ ĮMINIMAI

73 Akys, 74 Burna, dantys, liežuvis, 75 Blakstienos, 76 Lėkštė, šaukštas, pirštai, akys, 77 Ranka pirštiniėje, 78 Pirštai ir dantys, 79 Pirštas su žiedu, 80 Pypkė, 81 Tinginys.

NR. 9 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

1. Lova, avis. 2. Neliko nė vieno karvelio, nes, išgązdinti šūvio, visi nulėkė. 3. Vienas, pienas, šienas. 4. Aunas, Kaunas, jaunas. 5. Žodžio *ugnis* viduryje yra raidė *n*. Ji nesušyla ir nesudega, nes ir pats žodis nedega.

TASKŲ RINKĖJAMS

Taskų Dėdė praneša, kad laimėtojų sąrašas ir paskirtos dovanos bus paskelbtos kitame "Eglutės" numeryje. Šiuo numeriu užbaigiamos šių metų varžybos.

Pranešame, kad išleista lietuvių jaunimui pritaikinta maldų knyga

JAUNUOLIŲ MALDOS

Paruošė kun. P. Kirvelaitis
Gaunama pas leidėją EDV. VILUTĮ,
3736 Pulaski Street, East Chicago, Indiana
Kaina—pagal įrišimą: \$1.00, \$1.30, \$1.50.
Platintojams nuolaida.

Isigykite virimo knygą

TAUPIOJI VIRĖJA

Knygą paruošė p. H. Mačiulytė-Daugirdienė. "Taupiojo virėjo" rasite 300 įvairių valgių gaminimo receptų, daugiausia pačios autorės išbandytų. Ten rasite nurodymų, kaip pasigaminti mūsų mėgiamiausius lietuviškus valgius ir krupnikus.

Knyga įrišta plastika taip, kad atidarius neužsiverčia. Dėl to ji šeiminkams tikrai paranki. Knygos kaina \$2.00. Užsakymus siųskite: EGLUTĖ, P. O. BOX 22, BROCKTON 68, MASS.

